

УДК 33.5 (477)

СВИДЛО

ГАННА ІГОРІВНА

кандидат економічних наук

annasvidlo84@gmail.com

СТАТИСТИЧНА ОЦІНКА СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ НА РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ

STATISTICAL EVALUATION OF CURRENT TRENDS LABOR MARKET UKRAINE

Стаття присвячена оцінці сучасних тенденцій на ринку праці України. Автором проаналізовано кількість претендентів на одну вакансію за професійними групами та структуру кількості осіб, яких роботодавці попередили про заплановане звільнення. Визначено основні проблеми та перспективи врегулювання ситуації на ринку праці.

Статья посвящена оценке современных тенденций на рынке труда Украины. Автором проанализировано количество претендентов на одну вакансию по профессиональным группам и структуру количества лиц, которых работодатель предупредил о запланированном увольнении. Определены основные проблемы и перспективы урегулирования ситуации на рынке труда.

The article estimates of current trends in the labor market of Ukraine. The author analyzes the number of applicants per vacancy by occupational group structure and the number of people whose employers have warned about the planned release. The main problems and prospects of settlement of the situation in the labor market.

Ключові слова: ринок праці, професійні групи, кількість претендентів на вакансію, безробітні.

Ключевые слова: рынок труда, группы по профессиям, количество претендентов на вакансию, безработные.

Keywords: labor market, professional groups, the number of applicants for the job, unemployed

ВСТУП

Процеси глобалізації, євроінтеграції та перехід до ринкових відносин визначає необхідність та доцільність дослідження закономірностей становлення та функціонування сучасного ринку праці України. Сприяння

економічному зростанню в країні створить передумови для збільшення зайнятості населення та його доходів, що, в свою чергу, забезпечить підвищення продуктивності праці. Дослідженню ринка праці присвячені роботи зарубіжних та вітчизняних науковців : У. Петті, Ф. Кене, Т. Мальтус, Ж. Сімонді, А. Сміт, Ф. Рікардо, К. Маркс, С. Бандура, Д. Богині, І. Бондар, В. Брича, С. Вовканича, В. Геєця, М. Долішнього, Т. Заяць, А. Колота, О. Кузьмін, Г. Купалової, Є. Лібанової, В. Мікловди, В. Нижника, В. Онікієнка, Н. Павловської, Л. Шевчук та ін. Отже, висвітлення даного питання є досить актуальним у вітчизняному та закордонному просторі. Однак, не зменшуючи вклад видатних вчених, недостатньо розкритим залишається питання регулювання диспропорцій на ринку праці України.

МЕТА РОБОТИ

полягає у визначенні проблем і перспектив розвитку ринку праці України на основі проведення статистичної оцінки.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet, нормативно-правові акти та дані Державної служби зайнятості України.

При проведенні дослідження використано методи структурно-динамічного аналізу, порівняння та узагальнення даних Державної служби зайнятості України.

РЕЗУЛЬТАТИ

Сучасні умови розвитку держави характеризуються необхідністю щільної взаємодії (економічної, політичної, культурної, релігійної) зі всіма учасниками світового простору, що потребує залучення професійних фахівців, які здатні впровадити та реалізувати ефективні, амбіційні та креативні ідеї.

Однак, для розуміння ситуації на сучасному ринку праці України доцільно проаналізувати кількість претендентів на 1 вакансію за професійними групами станом на 1 лютого 2016 – 2017 рр. рис. 1.

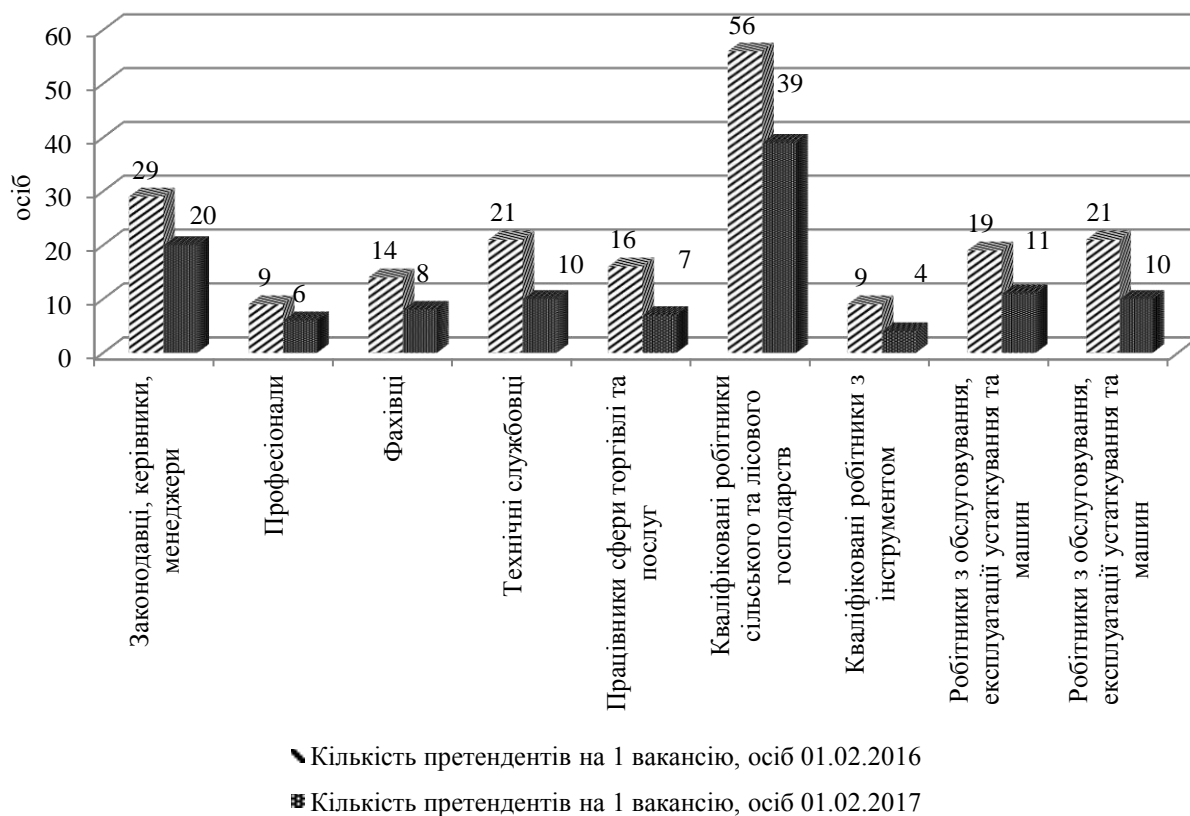

Рис.1 Кількість претендентів на 1 вакансію, станом на 1 лютого 2016-2017 рр., осіб (побудовано на основі джерела [1])

Отже, виходячи з даних рис.1 можна зробити висновок, що за всіма професійними групами на 1 лютого 2017 р. порівняно з 2016 р. кількість претендентів на 1 вакансію знизилась. В Україні вище зазначений показник станом на 1 лютого 2016 р. склав 16 осіб, що на 77,8 % вище ніж на відповідну дату 2017 р. З одного боку, дані зміни можна пояснити працевлаштуванням осіб, які зареєстровані у Службі зайнятості України, що є позитивним моментом впровадження та реалізації соціальних реформ в країні, з іншого – це може свідчити про втрату надії отримати офіційну роботу і перехід частини робочої сили у тінь.

Також, одним з чинників впливу на скорочення кількості претендентів на 1 вакансію, можна вважати, зростання мінімальної заробітної плати до 3 200 грн з 1.01.2017 р. Даний чинник має як позитивні, так і негативні

наслідки впливу на ринок праці. Для низько кваліфікованої робочої сили – це дає можливість отримувати відносно достойну оплату праці, що є стимулом для офіційного працевлаштування. Однак, сучасні реалії свідчать про неоднозначність у цьому питанні, оскільки підвищення заробітної плати тягне за собою збільшення податкового навантаження на роботодавців (малий та середній бізнес), які не в змозі його витримати. Результатом цього є звільнення або перехід у тінь його робітників.

На рис. 2 наведено структуру кількості осіб, яких роботодавці попередили про заплановане масове вивільнення за професійними групами у січні 2017 р.

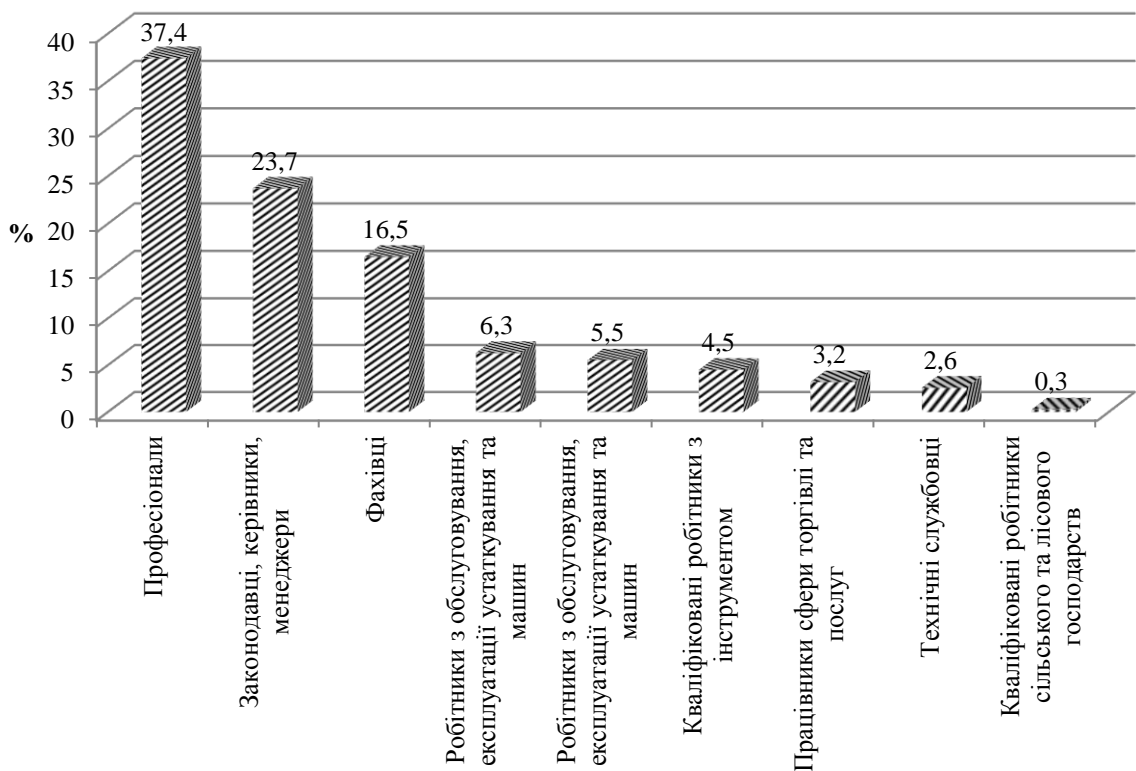

Рис. 2 Структура кількості осіб, яких роботодавці попередили про заплановане масове вивільнення за професійними групами у січні 2017 року
(побудовано на основі джерела [1])

Таким чином, спостерігається скорочення співробітників за професійними групами. У найбільшій зоні ризику опинилися особи з вищою

та професійно-технічною освітою: професіонали – 37,4 %, законодавці, керівники, менеджери – 23,7 % та фахівці – 16,5 %.

Структура безробітних станом на 1 лютого 2017 р. за рівнем освіти наведена на рис. 3.

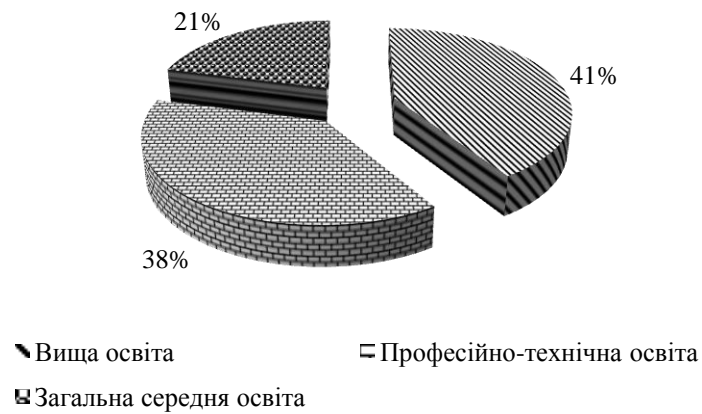

Рис. 3. Структура безробітних станом на 1 лютого 2017 р. за рівнем освіти (побудовано на основі джерела [1])

Цікаво відзначити, що питома вага безробітних станом на 1 лютого 2017 р. з вищою освітою – 41 %, професійно-технічною – 38 %, загальною середньою – 21 % [1]. Для виявлення динаміки зміни структури безробітних за рівнем освіти доцільно, проаналізувати зміни за декілька місяців поточного року. Так, на рис. 4 наведено структуру безробітних станом на квітня 2017 р.

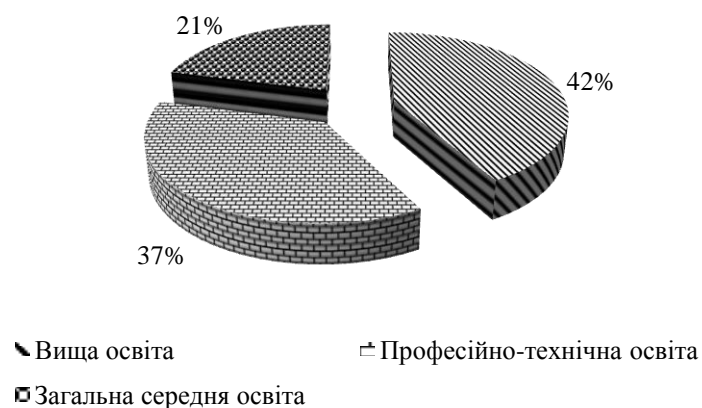

Рис. 4. Структура безробітних станом на 1 квітня 2017 р. за рівнем освіти (побудовано на основі джерела [1])

Порівняння структури безробітних за рівнем освіти у лютому та квітні 2017 р. дає змогу виявити збільшення кількості безробітних з вищою освітою (+ 1%), та зменшення – з професійно-технічною (- 1%). Данні зміни є цілком логічними, оскільки у країні бракує спеціалістів з професійно-технічною освітою. З іншого ж боку, скорочення кваліфікованих кадрів може призвести до відтоку інтелектуальної та професійної еліти з країни, що в сучасних умовах функціонування держави та світу є потенційно небезпечно.

У даному випадку держава повинна виступати регулятором відносин між учасниками ринку праці, гарантуючи здійснення їх діяльності у законодавчому полі.

Оскільки розвиток нашої держави спрямований на євроінтеграцію, доцільно порівняти рівень безробіття у країнах Євросоюзу та Україні (рис. 5).

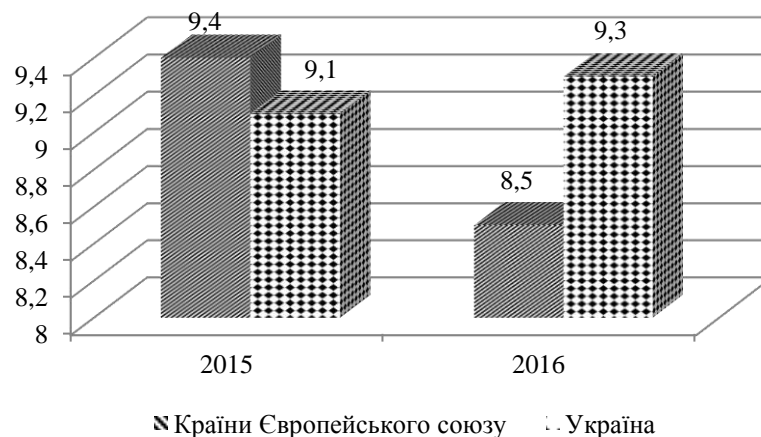

Рис. 5. Рівень безробіття у країнах Євросоюзу та Україні за 2015 – 2016 рр. (побудовано на основі джерела [1])

Виходячи з даних рис. 5 можна зробити висновок, що у 2015 р. рівень безробіття в країнах Європейського союзу на 0,3 % перевищував ніж в Україні, однак у 2016 р. спостерігається зменшення даного показника у країнах Європи майже на 1%, а в Україні – збільшення на 0,2 %. Це свідчить

про існування проблем з працевлаштуванням, як в нашій державі, так і у країнах Європейського простору. Дані труднощі обумовлені, як загальною ситуацією у світі (зміна геополітичної ситуації), так і внутрішніми особливостями економічного розвитку та становлення країн, що досліджуються.

Для ефективного розвитку держави необхідно залучати молоді та перспективні кадри у всі галузі народного господарювання, оскільки вони (за наявністю прагнення професійного розвитку) є амбіційними і активними, можуть генерувати креативні, перспективні та інноваційні ідеї, які забезпечать прийняття оптимальних управлінських рішень. Отже, доцільно проаналізувати рівень безробіття серед молоді до 25 років в країнах Європейського союзу та в Україні (рис. 6).

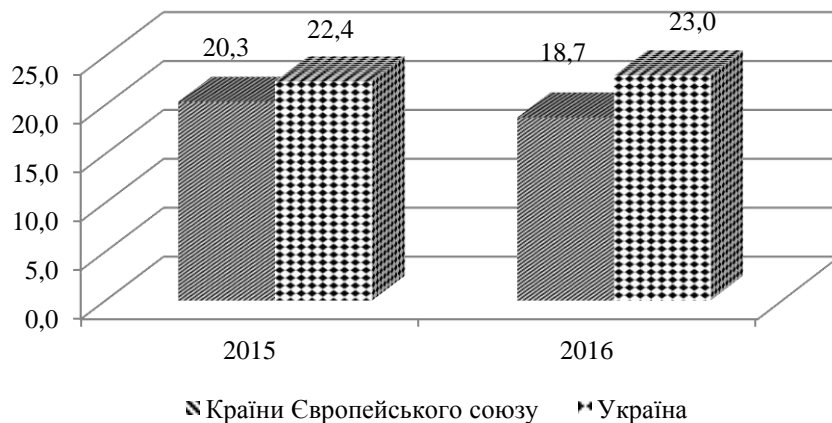

Рис. 6 Рівень безробіття серед молоді до 25 років в країнах Європейського союзу та в Україні за 2015 – 2016 рр.

(побудовано на основі джерела [1])

Дані рис. 6 свідчать про наявність безробіття серед молоді у країнах, що аналізуються. В Євросоюзі спостерігається позитивна тенденція до скорочення даного показника з 20,3 % до 18,7 %. В Україні ж спостерігається не значне, але збільшення рівня безробіття серед молоді до 25 років на 0,6 %

у 2016 р. порівняно з 2015 р. Це свідчить про неефективну соціальну політику в державі і, як наслідок, може призвести до відтоку молодих спеціалістів, а так і інтелектуального потенціалу до інших країн світу. Отже, для врегулювання даного питання в державі повинна бути розроблена стратегія залучення молодих спеціалістів до всіх сфер розвитку країни, з чітко прописаними можливостями та перспективами як професійного, так і особистісного їх зростання.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи вище зазначене можна зробити висновок, що основною проблемою на ринку праці України є диспропорція між попитом та пропозицією на робочу силу, яка має свою специфіку: у період зростання економіки супроводжується дефіцитом робочої сили; у кризовий період характеризується зменшенням попиту на працівників.

Для приведення до збалансованості ринку праці необхідно забезпечити економічне зростання країни та на державному рівні регулювати освітню систему, тобто відстежувати актуальну необхідність у тих чи інших спеціалістах, оскільки існує значний дефіцит робітничих кадрів та у певному сенсі надлишок економістів, юристів та програмістів.

Працевлаштування молоді ускладнюється також вимогами роботодавців, оскільки, у більшості випадків, є потреба у молодих кадрах зі стажем роботи не менш ніж 5 років. Дане питання також потребує врегулювання з боку держави за рахунок забезпечення зацікавленості (наприклад, надання пільг) роботодавців у залученні молодих кадрів.

Література

1. Офіційний сайт Державної служби зайнятості [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dcz.gov.ua/statdatacatalog/document?id=350793>